

Schriftelijk overleg Energieraad – 22 september 2026

In juni en juli van dit jaar is in de Europese Unie meer dan vier keer zoveel natuur afgebrand als in dezelfde periode vorig jaar, blijkt uit [data](#) van de EU-klimaatdienst Copernicus. De kans op bosbranden van deze omvang is significant gestegen door klimaatverandering. [Onderzoek](#) van de *World Weather Attribution* concludeerde dat in Spanje de kans op de brandgevaarlijke combinatie van hitte, droogte en harde wind twintig keer waarschijnlijker is dan in het pre-industriële tijdperk.

Gelukkig is de Europese samenwerking niet alleen te zien op het vlak van brandbestrijding, maar ook in de aanpak van structurele oplossingen: een snellere energietransitie en omslag naar een schone economie. Zo gaat het EU *Grids Package* rap door de Europese wetgevingscarroussel en heeft de Europese Commissie deze zomer het [Electrification Action Plan](#) aangekondigd. De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) is blij met de richting die wordt ingeslagen: volop inzetten op duurzame energie van eigen bodem en een toekomstbestendige economie. Snelle uitvoering van Europese en Nederlandse plannen is nu nodig. Daarbij willen we graag de volgende punten meegeven.

Benut het *Grids Package* om te versnellen

Het is goed om te zien dat het ministerie van KGG hard aan de slag is om alles in Nederland klaar te zetten voor een snelle implementatie van het Europese *Grids Package* wanneer deze in Brussel is aangenomen. Voor Nederland is een belangrijk punt in dit pakket de stikstofvrijstelling voor de bouw van elektriciteitsinfrastructuur. Tijdens de eerste onderhandelingen in Europa is hier al een belangrijke uitbreiding op gekomen, door ook opslag en waterstof- en laadinfrastructuur op te nemen in de stikstofvrijstelling. Allemaal leveren ze een belangrijke bijdrage aan het verlagen van uitstoot, waaronder stikstof, maar lopen ze nu nog tegen substantiële vertraging op door een kleine tijdelijke uitstoot van stikstof tijdens de bouwfase.

- Technieken als geothermie en de productie van groen gas lopen in Nederland ook nog tegen het stikstofslot aan. In de verdere onderhandelingen in Brussel zou er dus op aangedrongen moeten worden om groen gas ook op te nemen in de stikstofuitzondering van het *Grids Package*. Juist met deze technieken kan nog [extra veel stikstof](#) worden gereduceerd.

Versnel de elektrificatie van Europa

De NVDE [verwelkomt](#) het Europese *Electrification Action Plan*. De Europese Commissie laat zien dat minder afhankelijkheid van fossiele import, lagere energiekosten en een sterkere Europese economie hand in hand kunnen gaan. Dat is hard nodig: de EU importeert nog altijd ruim de helft van haar energie in de vorm van fossiele brandstoffen. Alleen al tijdens de recente crisis in het Midden-Oosten, en de hierdoor gestegen olie-

en gasprijzen, betaalde Europa in 111 dagen ruim €50 miljard extra voor de import van fossiele energie. Tegelijkertijd is inmiddels 70 procent van de Europese elektriciteit afkomstig uit schone Europese bronnen. Verdere elektrificatie maakt Europa daarom minder afhankelijk, concurrerender en toekomstbestendiger. Met een indicatief elektrificatiedoel van 46 procent in 2040 (tegen circa 23 procent nu) zet de Commissie een duidelijke stip op de horizon.

De NVDE roept de minister op om zich in de Energieraad sterk te maken voor een snelle invoering van het plan en samen met andere lidstaten te zorgen dat de Europese ambities snel worden omgezet in concrete maatregelen. Daarbij zijn de volgende punten, zeker ook voor Nederland, van groot belang:

- Maak elektriciteit aantrekkelijker dan aardgas. Verlaag de belasting op elektriciteit en zorg dat fossiele brandstoffen niet langer fiscaal worden bevoordeeld. Zo wordt de overstap voor elektrische oplossingen aantrekkelijker voor huishoudens en bedrijven. En hiermee wordt de businesscase voor de opwek van duurzame elektriciteit verder versterkt. Goede afstemming tussen vraag en aanbod is hierin cruciaal.
- Versnel de uitbreiding van elektriciteitsnetten, zet in op opslag en stimuleer flexibiliteit. Zodat elektrificatie niet vastloopt door netcongestie.

In elke sector zijn nog opties te bedenken die Nederland zullen helpen om versneld te elektrificeren. Verken hoe deze in Nederland van de grond kunnen komen en leer van goede voorbeelden in Europa:

- Zorg voor de verdere uitrol van warmtepompen in de gebouwde omgeving.
- Creëer goede randvoorwaarden voor elektrisch vervoer, waaronder voldoende laadinfrastructuur.
- Zorg dat SDE++ beter passend wordt voor industriële elektrificatie.
- Onderzoek hoe alle huishoudens mee kunnen komen in deze transitie. Voor elektrisch rijden kan bijvoorbeeld gekeken worden naar social leasing van EV's, in Frankrijk gaat een soortgelijk programma al voor het derde opvolgende jaar open.

Koersvast blijven met ETS

De ambitie die getoond wordt met het elektrificatieplan staat helaas wel haaks op de voorstellen die het Europese emissiehandelssysteem (ETS) verzwakken. Juist een stevig en voorspelbaar ETS maakt investeringen in elektrificatie rendabel. Ondersteuning geven voor elektrificatie én tegelijkertijd de CO₂-prikkel afzwakken werkt elkaar tegen. Houd daarom vast aan een ambitieus ETS:

- Houd vast aan de oorspronkelijke jaarlijkse reductiefactor voor de emissierechten;
- Versterk het *Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)*;
- Zet de afbouw van gratis emissierechten door in die sectoren waarin CBAM goed werkt;
- Investeer ETS-opbrengsten gericht in koploperbedrijven en nieuwe industrie en bedrijvigheid, zoals via de aangekondigde *Decarbonisation Bank*.

Een positieve verduurzamende prikkel in de ETS-voorstellen is dat bedrijven hun gratis emissierechten in toenemende mate moeten verdienen door daadwerkelijk te investeren in emissiereductie. Positieve stappen worden ook gezet in het verbreden van het ETS naar internationale vluchten, privévliegtuigen en kleinere schepen. Al laat het voorstel zeker in de luchtvaart nog kansen liggen om de emissies substantieel terug te brengen.

Groene rentekorting als versneller van de energietransitie en economische stabiliteit

De Europese Centrale Bank (ECB) verhoogde in september opnieuw de rente (naar 2,5%) om de inflatie in de EU te dempen. Een hoge rente raakt echter de ontwikkeling van duurzame energieprojecten extra hard, en die projecten zijn juist nodig om de *root cause* van de inflatie te bestrijden, namelijk onze afhankelijkheid van fossiele energie. Eerder [onderzoek van Berenschot](#), i.o.v. de NVDE, toonde aan dat bij hoge rentes de kapitaalkosten van acht belangrijke duurzame energietechnieken met €17 miljard stijgen tot en met 2030. Elk procent renteverlaging zou juist €6 miljard besparen tot en met 2030.

De ECB kan twee vliegen in één klap slaan door een gedifferentieerde renteverhoging in te voeren voor duurzame energieprojecten:

- Een lagere renteverhoging, t.o.v. de verwachte 2,5%, voor duurzame energieprojecten versterkt hun businesscase, versnelt de energietransitie en maakt Europa onafhankelijker van fossiele import.
- Uit [onderzoek van TNO](#) blijkt dat meer duurzame energie van eigen bodem ons tegelijkertijd weerbaarder maakt tegen fossiele prijsschokken. Dit maakt de EU weerbaarder tegen toekomstige inflatie veroorzaakt door fossiele energiecrises.

Dat dit een serieus effect kan hebben en dat dit past binnen het ECB-mandaat wordt opnieuw aangetoond door een [studie](#) in opdracht van de *Committee on Economic and Monetary Affairs (ECON)*. Nu is het moment om door te pakken en als Nederland zich bij de Energieraad sterk te maken voor een groene rentekorting.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gas en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.